

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Vtrum originali peccato debeatur pœna sensus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

ale attenditur fm aliquod bonum creatum, vera F
autem beatitudo hominis attenditur solum fm bonum
in creatum. sed sicut bonum creatum est quadam
similitudo, & participatio boni increati: ita adeptio
boni creati est quadam similitudinaria beatitudo,
per quam tamen vera beatitudo non augetur.

AD SEPTIMUM dicendum, qd peccatum veniale originali
comparatum, quodam modo est maius & quodam
modo est minus. peccatum n. veniale comparatum
huic personae vel illi, magis habet de ratione peccati, quam
peccatum originale: quia peccatum veniale est pec-
catum voluntarium voluntate huius personae, non
autem peccatum originale: sed originale peccatum
comparatum ad naturam est grauius, quia priuat naturam
maiori bono gratiae: & pro hoc debetur ei carentia visionis
diuinae, quia ad visionem diuinam non peruenitur nisi
per gratiam, quam veniale peccatum non excludit.

AD X. dicendum, qd perpetuitas poenae consequitur
perpetuitatem culpae, quae prouenit ex carentia gratiae, quia
culpa non potest remitti nisi per gratiam. Et quia per
peccatum originale excluditur gratia, non autem
per peccatum veniale, ideo peccato originali debetur
poena perpetua, non autem peccato veniali.

AD XI. dicendum, qd iste puer decedens sine baptis-
mo, laborauit quidem vitio alieno quantum ad carnem,
quia peccatum ab alio traxit: laborauit tamen vitio proprio,
inquatum a primo parte culpae contraxit. Et ideo dignus
est misericordia diminuere, non tamen totaliter relaxare.

AD XII. dicendum, qd puer iste sine baptismo dece-
dens, non habet reatum ex hoc qd non fecit aliquid,
hoc n. est peccatum omissionis sed habet reatum
ex eo quod infectionem culpae originalis contraxit.

AD XIII. dicendum, qd ratio illa procedit fm opinio-
nem ponentium, qd gratia gratum facies non includatur
in ratione originalis iustitiae: quod tamen credo esse falsum,
quia cum originalis iustitia primordially consistat in
subiectione humanae mentis ad Deum, quae firma esse
non potest nisi per gratiam, iustitia originalis sine gratia
esse non potest. Et ideo haberi originale iustitia debe-
batur visio diuina. Sed tamen praedicta opinione sup-
posita, adhuc ratio non concludit, quia licet originalis
iustitia gratia non includeret, tamen erat quadam dispositio
quae praerogabatur ad gratiam. Et ideo quod contra-
riatur originali iustitiae, contrariatur etiam gratiae: et
sicut quod contrariatur iustitiae naturali, contrariatur
gratiae: ut furtum, homicidium, & alia huiusmodi.

AD XIV. dicendum, qd si vir non potuisset resistere
peruersioni mulieris, sufficienter excusatus fuisset a
peccato actuali, quod propria voluntate committitur. K
Et sic etiam anima huius pueri excusata est a reatu
actuali peccati: non autem a reatu originalis, cuius
infectionem contrahit per unionem ad carnem.

AD XV. dicendum, qd homo in solis naturalibus con-
stitutus, careret quidem visione diuina si sic decederet:
sed tamen non competere ei debet non habendi.
Aliud est enim non debere habere, quod non habet,
rationem poenae, sed defectus tantum, & aliud debe-
re non habere, quod habet rationem poenae.

ARTICVLVS III.

Secundo queritur, utrum peccato originali de-
beat poena sensus. Et videtur qd sic. Dicit enim

Aug. in Hironost. qd paruuli decedentes sine bap-
tismo experiuntur gehennam: sed gehenna nominatur
sensus: ergo peccato originali debet poena sensus.

¶ 2. Prater. Aug. dicit in li. de Fide ad Petrum. Firmiter
tene, & nullatenus dubites, paruulos qui sine
crismate baptismatis de hoc saeculo transferuntur
non supplicio puniendos: sed supplicium poenae
sensus: ergo peccato originali debet poena sensus.

¶ 3. Prater. Grego. dicit 9. Moral. sup. illud Iob. Ma-
plicauit uulnera mea sine causa, quia culpa originali
crismate non liberat. & licet ex proprio nihil cogitauerit
tamen illuc ad tormenta peruenit, scilicet tormenta
no supplicio puniendos: sed supplicium poenae
sensus: ergo peccato originali debet poena sensus.

¶ 4. Prater. Peccatum originale huius pueri uidetur
eiusdem speciei cum peccato actuali primi parentis
cum procedat ab eo sicut effectus a propria causa: sed
peccato actuali primi parentis debetur poena sensus:
ergo & peccato originali huius pueri.

¶ 5. Prater. Agens communi passibili inducit poenam
sensus: sed anima puerorum sunt passibiles. & etiam corpore
post resurrectionem, cum non habeat dotem impassibilis
tatis: ergo ad praesentiam ignis poena sensus pertinet.

¶ 6. Prater. Post iudicium poena peccatorum consum-
tur: sed poena puerorum sine baptismo decedentium
qui pro solo originali puniuntur, non post iudicium
consumuntur, nisi carentia visionis diuinae: quae
numquam iustitiam, aliqua poena sensus addere
ergo peccato originali debetur poena sensus.

¶ 7. Prater. Poena debetur culpae: sed causa peccati
originalis est caro. Cum ergo carni non debetur
poena, nisi sensus, uidetur quod peccato originali
debeat poena sensus.

¶ 8. Prater. Si aliquis decedat cum peccato originali
ueniali simul, patietur perpetuo poenam sensus: sed
na perpetua non debetur peccato ueniali: ergo de-
betur peccato originali poena sensus: sed poena
sensus non debetur poena sensus.

¶ 9. Prater. Innocentius 3. dicit in Decretali. qd
sensus debetur poenae actuali: sed originale peccatum
non est actuale: ergo ei poena sensus non debetur.

RESPON. Dicendum, qd contra dicitur peccato ori-
ginali non debetur poena sensus: sed solum poena
nisi carentia visionis diuinae. Et hoc ut effectum
le propter tria. Primo quidem, quia persona quae
alicuius naturae suppositum, & ideo ad ea quae
naturae per se & immediate ordinatur: ad ea
quae sunt supra naturam, ordinatur mediante
ra. Quod ergo detrimentum aliquod patitur
qua persona in his, quae sunt supra naturam,
contingere uel ex uitio naturae, uel ex uitio
neque autem detrimentum patitur in his, quae sunt
tunc hoc non ut posse contingere, nisi propter
proptium personae. Ut autem ex praemissis
peccatum originale est uitium naturae, peccatum
autem actuale est uitium personae, gratia autem
uisio diuina sunt supra naturam humanam. Et
priuatio gratiae, & carentia uisionis diuinae
alicui personae, non solum pro actuale peccatum
sed etiam pro originale: poena autem sensus oportet
tur integritati naturae, & bonae eius habitudine:
ideo poena sensus non debetur alicui, nisi propter
rum actuale. Secundo quia poena proportionatur
culpa, & ideo peccato actuali mortali.

inuenitur auersio ab incōmutabili bono, & cōuer-
 sio ad bonū cōmutabile, debetur & p̄na damni,
 sc̄. carentia uisionis diuinæ respōdens auersioni, &
 p̄na sensus respōdens conuersioni. Sed in pecca-
 to originali nō cōuersio: sed sola auersio, vel ali-
 quid auersioni respōdens. sc̄. destitutio animæ a iu-
 stitia originali. Et ideo p̄dō originali non debetur
 p̄na sensus: sed solū p̄na damni. sc̄. carentia uisionis
 diuinæ. Tertio quia p̄na sensus numquam debet
 habituali dispositioni. Non. n. aliquis punitur ex
 hoc, q̄ est habilis ad furandum, sed ex hoc q̄ actu
 furat: sed habituali priuationi absq; oī actu debet
 aliqd̄ dānū, puta qui non habet scientiā literarum
 ex hoc ipso indignus est p̄mōtione ad episcopale
 dignitatē. In peccato autē originali inuenitur qui-
 dē cōcupiscentia p̄ modū habitualis dispositionis,
 q̄ paruulū facit habilē ad cōcupiscēdū, ut Augu. di-
 cit: adultū autē actu cōcupiscentē. Et ideo paruulo
 defuncto eū originali nō debet p̄na sensus, sed so-
 lū p̄na dāni: q̄. nō est idoneus perducī ad uisi-
 onē diuinam propter priuationē originalis iustitiæ.

AD PRIMVM ergo dicendū, q̄ nomē tormenti,
 supplicii, gehēnæ & cruciatus, uel si quid simile in
 dictis sanctorū inueniatur, est large accipiendū p̄
 p̄na, ut ponatur sp̄s pro genere. Ideo autē sancti
 tali mō loquendi usi sunt, ut detestabile redderent
 errorē Pelagianorū, q̄ asserēbāt in paruulis nullum
 p̄m̄ esse, nec eis aliquā p̄nā deberi. Et p̄ hoc pa-
 tet solutio ad fm̄ & tertium & ad omnia similia.

AD QVARTVM dicendū, q̄ in uno peccato pri-
 mi parentis omnes peccauerūt, ut A postolus dicit
 Rom. 7. Sed ad illud unum peccatum non omnes
 eodem modo se habēt. pertinet. n. illud peccatum
 ad Adam per propriam uoluntatem, & est eius a-
 ctuale peccatū, & ideo ei pro hmōi peccato p̄na
 actualis debebatur: sed ad alios pertinet p̄ originē,
 & non per actualē uoluntatem. Et ideo aliis pro
 huiusmodi peccato non debetur p̄na sensus.

AD QVINTVM dicendū, q̄ in statu futuræ uitæ,
 ignis & alia hmōi actiua nō agūt i aīas, aut in cor-
 pora hominū secūdū necessitatē naturæ: sed ma-
 gis secūdum ordinē diuinæ iustitiæ, quia ille status
 est recipiendi pro meritis. unde, cum diuina iusti-
 tia non exigit q̄ pueris, qui cum solo originali pec-
 cato decedunt, p̄na sensus debeatur, nihil ab huius-
 modi actiuis tales patiuntur.

AD SEXTVM dicendū, q̄ p̄na puerorum eū
 originali decedentium, post iudicium consumabi-
 tur, in quantum ipsi qui puniuntur hac p̄na, con-
 summati erunt per corporum resumptionem.

AD SEPTIMVM dicendū, q̄ quāuis peccatū origi-
 nale per carnem deriuetur ad animā: non tamē ha-
 bet rationē culpæ, nisi secūdū q̄ pertingit ad ani-
 mā. Et ideo p̄na nō debetur dispositioni carnis: &
 si aliqñ caro puniatur, hoc est pp̄ animæ culpam.

AD OCTAVM dicendū, q̄ hæc positio non vī
 multis esse possibilis, q̄ aliquis decedat cum pecca-
 to originali & ueniali tantum: quia defectus ætatis
 quamdiu excusata peccato mortali, multo magis
 excusata peccato ueniali propter defectū usus rō-
 nis. Postquam uero usum rationis habent, tenētur
 salutis suæ curā agere. Quod si fecerint, iam absque
 peccato originali erūt, gratia superueniente: si autē
 non fecerint, talis omīssio est eis peccatū mortale.
 Si tamen esset possibile, q̄ aliquis cum peccato ori-
 ginali & ueniali decederet, dico q̄ puniretur p̄na
 sensus æterna. A eternitas. n. p̄na: ut dicitur est, cō-

A comitatur carentiam gratiæ, ex qua pronenit eter-
 nitas culpæ. Et inde est q̄ peccatum ueniale in eo q̄
 recedit cum mortali, q̄a nunquā remittitur eterna
 p̄na, punitur, pp̄ gratiæ carentiā. Et similis rō esset,
 si quis decederet cum originali & ueniali peccato.

ARTICVLVS III.

*Vtrum patiantur afflictionem interioris doloris, qui
 cum solo originali decedunt.*

TERTIO queritur, vtrum patiantur afflictionē
 interioris doloris, qui cum solo originali de-
 cedunt. Et videtur quod sic. Omne enim quod natu-
 raliter desideratur, si non habeatur quādo est tē-
 pus habendi, causat afflictionē & dolorem, sicut
 patet si quis cibum non habeat quando est naturæ
 necessarius: sed homo naturaliter appetit beatitudi-
 nem, tempus autem habendi ipsam est post hanc vi-
 tam. cum ergo illi, qui cum peccato originali dece-
 dunt beatitudinem non consequantur, quia carent
 uisione diuina, videtur q̄ afflictionem patiuntur.

¶ 2 Præ. Sicut pueri baptizati se habent ad meri-
 tum Christi, ita non baptizati, se habent ad demeri-
 tum Adæ: sed pueri baptizati gaudent propter me-
 ritum Christi, ergo pueri non baptizati dolent pro-
 pter demeritum Adæ.

¶ 3 Præ. De ratione p̄næ est, q̄ sit contraria uo-
 luntati: sed omne quod est contrarium uoluntati,
 est contristans ut auctor est Philosoph. in 5 Metaphys.
 ergo si patiuntur aliquam p̄nam, oportet quod
 inde tristentur.

¶ 4 Præ. In perpetuum separari ab eo, quem quis
 amat, est maxime afflictiuum: sed pueri naturaliter
 Deum amant. ergo cum sciant se ab eo in perpe-
 tuum separatos, videtur quod hoc non possit esse
 sine afflictione.

SED CONTRA. Dolor p̄næ seu afflictio p̄næ
 debetur delectationi culpæ, secundum illud Apoc.
 18. Quantum glorificauit se in delectis suis, tantum
 date ei tormentum & luctum: sed in peccato origi-
 nali nulla fuit delectatio. ergo neque in p̄na erit
 aliquis dolor siue afflictio.

RESPON. Dicendum, q̄ aliqui posuerunt q̄ pueri
 sentiant aliquem dolorem, uel afflictionē interio-
 rem ex carentia uisionis diuinæ, licet iste dolor nō ha-
 beat in eis rationem uermis cōsciētia: quia nō sūt
 sibi conscij q̄ in eorum potestate fuerit culpam ori-
 ginalē vitare. sed nulla ratio uidetur esse quare sub-
 trahatur eis exterior p̄na sensus, si attribuitur eis
 interior afflictio, quæ est multo magis p̄nalis, &
 magis opponitur mitissime p̄næ, quam August. eis
 attribuit. Et ideo alijs uidetur & melius, q̄ nullam af-
 flictionem etiam interiorem sentiāt. Et huius rōnē
 aliqui diuersimode assignant. Quidam enim dicunt
 q̄ animæ puerorum cum originali decedentium,
 sunt in tantis tenebris ignorantie constitutæ, q̄ ne-
 sciunt se ad beatitudinem esse factas, nec aliquid cir-
 ca hoc cogitāt: & ideo nullā patiuntur de hoc affli-
 ctionē, sed hoc non vī conuenienter dici. Primo q̄
 dē, quia cum in pueris nō sit peccatū actuale, quod
 est proprie peccatū personale, nō debetur eis ut de-
 trimentū aliquid patiātur in naturalibus bonis, fm̄
 rōnem supra assignatā: est autē naturale aīc̄ sepa-
 ratæ, ut non minus, sed magis in cognitione uigat, q̄
 aīc̄ quæ sunt hic, & iō nō est probabile q̄ tantā igno-
 rantia patiuntur. Secundo quia fm̄ hoc illi, qui sūt
 dānati in inferno, melioris cognitionis essent quan-
 tū ad nobiliorē sui partē, sc̄. intellectū, in minoribus
 ignorantie tenebris existentes, & nullus est, ut Au-
 gustinus.

Lib. 5. c. 6. tom. 3.

Inchi. c. 9. i medio 109

Art. præc.